

DR. INŽ. VSEVOLOD ČEHOVIC. ČLEN KORESPONDENT SAV

K ŠEŠŤDESIATINÁM DR. INŽ. VSEVOLODA ČECHOVIČA

К ШЕСТИДЕСЯТИЛЕТНЕМУ ЮБИЛЕЮ
Д-Р ВСЕВОЛОДА ЧЕХОВИЧА

LE SOIXANTIÈME ANNIVERSAIRE DE DOCTEUR
VSEVOLOD ČECHOVIČ

V tomto roku spomína geologická verejnosť u nás i za hranicami šesťdesiate narodeniny člena korešpondenta SAV dr. inž. Vsevoloda Čechoviča.

V. Čechovič sa narodil 27. februára 1900 v meste Rovno v SSSR, kde nadobudol aj základné školské vzdelanie. Štúdium banského inžinierstva absolvoval na Vysokej škole banskej v Pribrame, kde pracoval ako vedecká sila až do roku 1937. Vo svojej práci sa venoval výskumu rudných ložísk, medzi nimi aj výskumu farebných kovov v Albánsku. Už v tomto čase sa V. Čechovič zaoberal problémami terciérnych usadenín a sedimentárnych ložísk a r. 1931 začal geologický prieskum najdôležitejšej uhoľnej oblasti Slovenska, okolia Handlovej, kde pokračoval až do roku 1938.

Výsledkom tejto jeho geologickej priekopníckej práce bolo objavenie nováckej panvy, ktorá je dnes najvýznamnejším lignitovým ložiskom Slovenska. Súčasne však konal aj geologický výskum naftových oblastí Rumunska a neskoršie výskum železnej rudy pri Rudnej Glave v Juhoslávii.

Za tzv. slovenského štátu V. Čechovič venoval svoje úsilie najmä riešeniu ložiskových problémov Slovenska. Rozpracoval podrobne ložiskovú geológiu handlovského revíru, riešil geologickú stavbu neogénu oravskej panvy a územia medzi Zvolenom a Banskou Bystricou.

R. 1944 sa V. Čechovič aktívne zúčastnil na Slovenskom národnom povstaní a na jar 1945 bol jedným z tých, ktorí sa spolu s jednotkami Červenej armády zúčastnili na oslobodení Handlovej.

V ťažkej pofrontovej situácii zasiahol V. Čechovič hneď iniciatívne do rekonštrukcie poškodených banských diel v jedinej vtedy hnedouhoľnej bani Slovenska v Handlovej a ako hlavný inžinier Handlovských uhoľných baní mal veľký podiel na rýchlom konsolidovaní ťažby uhlia na Slovensku. Tu sa ukázal V. Čechovič nielen ako vedec, ale ako praktik, dobrý technik a iniciatívny človek, ktorý si je vždy vedomý svojej zodpovednosti.

Po tejto všestrannej vedeckej a praktickej príprave v geológii a banskej praxi získal V. Čechovič r. 1946 titul doktora banských vied a r. 1948 vied prírodných. Počas celého jeho ďalšieho pôsobenia nie jeho tri diplomy a neskoršie aj vysoké vyznamenania, ale jeho veľké vedomosti, srdečný vzťah k spolupracovníkom a hlboká ľudskosť vydobyli mu úctu a ocenenie.

Vo vedeckej výskumnej a prieskumnej činnosti geologickej znamenalo pre V. Čechoviča najväčší rozvoj obdobie po roku 1948, v ľudovodemokratickom Československu. Vo funkcii hlavného inžiniera Výskumného ústavu baní a hút v Handlovej a v Turčianskych Tepliciach a neskoršie od roku 1952 vo funkcii hlavného geológa Ministerstva palív ukázal sa V. Čechovič nielen ako vynikajúci geológ, ale aj ako dobrý organizátor. Napriek zodpovednej administratívnej činnosti, vyplývajúcej z týchto funkcií, stale sa venoval aj naďalej geológii a dokázal viesť a pohotove riadiť široko rozvinutú výskumnú činnosť v uhoľnom sektore. Na jeho návrh sa už r. 1946 začalo s výskumom Modrokamenskej oblasti na južnom Slovensku, kde objavil ďalšie, v poradí už druhé uhoľné ložisko pre Slovensko. Svojou prácou jasnejšie než ktokoľvek iný doteraz dokázal, že vedecký geologický výskum tvorí základ hospodárskeho efektu pre prieskum nerastných ložísk. Za svoju prácu bol V. Čechovič r. 1952 vyznamenaný Štátnou cenou I. stupňa za „Geologický prieskum uhoľných ložísk“. Zvýšené úlohy v základnom geologickom výskume, najmä v súvislosti s vládnu úlohou vyhotovenia generálnych geologických máp ČSR zaviedli V. Čechoviča späť na Slovensko, kde r. 1957 nastúpil do Geologického ústavu D. Štúra vo vedúcej funkcii vedeckého pracovníka. Tu sa začala jeho ďalšia plodná práca a podnes s nemenšou intenzitou trvajúca etapa vedeckej práce. I pri riešení najzávažnejších vedeckých problémov ostal V. Čechovič zástupcom smeru, že geológia nie je vedou samoúčelnou, ale v našom štátnom zriadení slúži predovšetkým výskumu nerastných ložísk a obohateniu nášho národného hospodárstva. Hoci je v súčasnej dobe redaktorom a spoluredaktorom niekoľkých generálnych geologických máp, ťažiskom jeho výskumnej činnosti sú vždy tie oblasti, na ktorých novými výsledkami základného výskumu usmerňuje ďalší podrobný prieskum nerastných surovín. Preto i po príchode do Bratislavy ostal aj naďalej členom jedného z najdôležitejších hospodárskych orgánov štátu, Komisie pre klasifikáciu zásob nerastných surovín. Roku 1956 mu bol udelený titul doktora geologických vied a toho istého roku bol menovaný členom korešpondentom Slovenskej akadémie vied.

Vedecká činnosť V. Čechoviča, ktorá bola zvlášť intenzívna najmä po oslobodení, stala sa ešte plodnejšou po roku 1957. Rad-radom pustil sa V. Čechovič do aktuálnych a národohospodársky dôležitých vedeckých problémov neogénu. Razil smer komplexného výskumu a takto riešil otázky paralelizácie severomaďarských miocénnych uhoľných ložísk s ložiskom modrokamenským, urobil komplexný výskum časti handlouského a nováckeho ložiska, riešil stratigrafiu neogénu južného Slovenska až k východnému Slovensku a dnes pracuje na jednom z najkomplikovanejších

vanejších problémov, na riešení geologickej stavby Košickej kotliny. Každá jeho komplexná geologická práca znamená veľký prínos pre znalosť nielen regionálnej geológie terciéru Slovenska, ale aj pre všeobecné a teoretické otázky sedimentológie, faciológie, pre stratigrafickú hodnotu stratotypov a pre genézu sedimentárnych ložísk. Jeho vedecké výsledky, publikované nielen u nás, ale i v zahraničí, sú cenným vodidlom pri výskume neogénu celej oblasti Paratethydy. Rozsiahlu vedeckú činnosť na geologickom poli komentuje bohatý zoznam jeho cenných publikácií.

Veľkú prácu vykonal V. Čechovič aj pri výchove mladých geológov. Pri ocenení tejto činnosti musíme opäť zdôrazniť, že jeho výchovná práca sa neskončila prednáškami na univerzite, ale rozvinula sa a stala sa cennou predovšetkým pre jeho úprimný otcovský a učiteľský vzťah k mladým geológom a spolupracovníkom aj mimo školy, v ich ďalšom živote. V. Čechovič nie je len vedúcim kolektívov, ale aj priateľom, ktorý denne učí a odovzdáva znalosti mladším. Vychoval u nás väčšinu mladých geológov, zaoberajúcich sa štúdiom terciéru a ložísk.

Je potrebné pripomenúť aj jeho zásluhy pri zavádzaní nových metód v geológii. Okrem toho, že prvý v ČSR vypracoval pre národné hospodárstvo najdôležitejšie smernice pre výpočet zásob nerastných ložísk podľa sovietskeho vzoru a zaviedol metódu komplexnosti do výskumu, poukázal aj na potrebu používania najmä bio-faciálneho výskumu a na potrebu všeobecného rozvoja špeciálnych odvetví v geológii. Dôsledkom toho bolo zavedenie paleontologických a petrografických laboratórií aj na prieskumných podnikoch, čím sa zabezpečila komplexnosť výskumu a možnosť vyhotovenia kvalitných výpočtov zásob.

Táto rozsiahla vedecká činnosť V. Čechoviča neostala bez ozveny ani v zahraničí. Nielenže najlepší odborníci z SSSR, z ľudovodemokratických štátov a zo západu žiadajú jeho konzultácie, ale sám na pozvanie iných štátov, ako Maďarska a Nemeckej demokratickej republiky riešil tamojšie hospodársky dôležité geologické problémy. Treba osobitne vyzdvihnúť okolnosť, že jeho práca na geologickom poli bola vždy v najužšom styku a súlade s požiadavkami socialistickej výstavby našej vlasti a každá jeho vedecká práca slúžila ako základ k posilneniu nášho národného hospodárstva.

Pri tejto slávnostnej príležitosti prajeme jubilantovi zo srdca veľa zdravia a ďalších úspechov vo vedeckej a budovateľskej práci.

Dr. Ján Seneš,
Geologický ústav D. Štúra,
Bratislava

Z O Z N A M
PUBLIKÁCIÍ DR. INŽ. VSEVOLODA ČECHOVIČA

1. Několik poznámek o permském antracitu u Českých Budějovic. Hornický věstník, Praha 1932.
2. Spolu s prof. dr. J. Š u f o m: Příspěvek ku geologii jižní části Handlovské pánve. Hornický věstník, Praha 1952.
3. Nástin petrografického složení a úložných poměrů třetihorních vyvřelin v handlovské uhelné pánvi (Notes sur la composition petrographique et les conditions de gisement des roches éruptives tertiaires du bassin houiller de Handlová). Věstník Stát. geol. ústavu ČSR IX, 3—4, 1938.
4. Stručná zpráva o dolování nafty v Monteoru (Rumunsko). Hornický věstník, Praha 1934.
5. Příspěvky ku geologii naftového území v okolí Šarata—Monteoru (Rumunsko). Hornický věstník, Praha 1934.
6. Předběžná zpráva o rudných výskytech v okolí Korče v Albánii. Hornický věstník, Praha 1935.
7. O druhotném původu některých měděných ložisek. Hornický věstník, Praha 1935.
8. Beiträge zur Geologie und Genese der Kupferlagerstätte bei Rehova, Albanien. Zeitschrift für praktische Geologie 5, Berlin 1937.
9. Spolu s prof. dr. Fr. U l r i c h o m: Výskyt melafyrových hornin v povodí horní Nitry (Les gisements des roches mélaphyriques dans le bassin de la Nitra supérieure). Sborník Stát. bankého múzea D. Štúra v B. Štiavnici I, 1937.
10. Výskyty chromitu pri Ochridskom jazere v Albánii. Hornický věstník, Praha 1937.
11. La transgression burdigalienne dans la haute vallée de la Nitra en Slovaquie. Compte Rendu Sommaire de Séances de la Société géologique de France 9, Paris 1938.
12. Otázka postavenia dacitových tufov marmarošskej panvy na Podkarpatskej Rusi (Sur la position des tufs dacitiques du bassin du Marmaroš en Russie Subcarpathique). Sborník Štát. bankého múzea D. Štúra v B. Štiavnici II, 1938.
13. Výskyty manganovej rudy v okolí Detvy na Slovensku (Gites de minerai de manganèse près de Detva en Slovaquie). Sborník Štát. bankého múzea D. Štúra v B. Štiavnici II, 1938.
14. Příspěvek ku geologii chromitých ložisek. Hornický věstník, Praha 1939.
15. Spolu s dr. K r a t o c h v í l o m: Die Kontaktlagerstätte bei Rudna Glava (Bezirk D. Malinovec) in Jugoslawien. Věstník Geol. ústavu pro Čechy a Moravu XIV, 2—3, Praha 1940.
16. Nález spodnosarmatskej fauny na východnom Slovensku. Techn. obzor slovenský IV, 7, 1940.
17. Geologie a genesa manganových ložisek. Práce Štát. geol. ústavu v Bratislave, 1942.
18. Výskyty barytu na okolí Smoleníc a Neštichu v Malých Karpatoch. Práce Štát. geol. ústavu v Bratislave 17, 1948.
19. Nález onkoforových vrstiev v panónskej panve. Práce Štát. geol. ústavu v Bratislave, 1948.
20. Uhoľné ložiská Slovenska (v tlači).
21. Spolu s dr. D. A n d r u s o v o m a dr. J. M a h e l o m: Dva nové geologické profily Západných Karpát. Geologický sborník 2—3—4, 1950.
22. Spolu s dr. S e n e š o m: Tortón okolia Modrého Kameňa. Geologický sborník 2—4, 1950.
23. Vrtný výskum uhoľných ložísk, Geologický sborník 2—4, 1950.
24. O geologickom vývine podkarpatského miocénu na Slovensku. Geologický sborník 2—4, 1950.
25. Niekoľko poznámok k prieskumu a stratigrafii neogénu. Geologický sborník 2—4, 1950.
26. Geologické pomery handlovskej a nováckej uhoľnej panvy. Geologický sborník 2—4, 1950.
27. Geológia juhoslovenskej uhoľnej panvy. Geologické práce 33, 1952.
28. Výpočet a klasifikácia zásob uhoľných ložísk. Geologický sborník III, 1—2, 1953.
29. Úlohy ťachtového geológa v uhoľných baniach. Geologický sborník III, 1953.

30. Niekoľko poznámok o neogéne východného Slovenska. Geologický sborník III, 1953.
31. Spolu s dr. V. Hanom: Oncophorás rétegel a Salgótarjáni Köszénmedencében. Földtani Közlöny, Budapest 1954.
32. Podmienky vzniku a stratigrafické postavenie onkoforových vrstiev. Geologický sborník V, 1—4, 1954.
33. K otázce sestavení jednotné stratigrafické tabulky neogénu. Geologické práce, Bratislava 1957.
34. Príspevok k identifikácii miocénnych vrstiev v juhoslovenskej a šalgótarjárskej uhoľnej panve. Geologický sborník V, 1—4, 1954.
35. Geológia trefohorných vrstiev severného okraja handlovskej uhoľnej panvy. Geologické práce 53, 1959.
36. Quelques remarques sur la valeur stratigraphique de l'Aquitainen. Compte Rendu Sommaire des Séances de la Société géologique de France 6, Paris 1959.